

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ
щодо питання наявності ознак афілійованості ПОЧАЇВСЬКОЇ СВЯТО-
УСПЕНСЬКОЇ ЛАВРИ з іноземною релігійною організацією, діяльність якої
в Україні заборонена

Преамбула:

Основні поняття: Російська («Руська», «Русская») Православна Церква (далі — РПЦ), інша назва — Московський патріархат. Існує також практика вживання обох назв одночасно «Російська Православна Церква Московського патріархату».

Крім того, у Статуті Російської Православної Церкви раніше зазначалося, що «Московський Патріархат» є другою офіційною назвою Російської православної церкви (пункт 2 розділу I. Загальні положення) (Додаток 1).

У результатах дослідження для перекладу офіційної назви «Русской Православної Церкви» використовується варіант: «Російська Православна Церква», оскільки так вона зазначена у Законі України «Про захист конституційного ладу у сфері діяльності релігійних організацій» (далі — Закон № 3894).

1. Підстави для здійснення дослідження щодо питання наявності ознак афілійованості ПОЧАЇВСЬКОЇ СВЯТО-УСПЕНСЬКОЇ ЛАВРИ з іноземною релігійною організацією, діяльність якої в Україні заборонена (далі — Дослідження):

Відповідно до частини шостої статті 16 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» (далі — Закон № 987) дослідження питання щодо наявності встановлених статтею 5-1 цього Закону ознак афілійованості релігійної організації, що діє в Україні, з іноземною релігійною організацією, діяльність якої в Україні заборонена відповідно до статті 3 Закону № 3894, здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері релігії, зокрема, на підставі звернення органу державної влади, органу місцевого самоврядування, об'єднання громадян, інших осіб.

Так, до Державної служби України з етнополітики та свободи совісті (ДЕСС) упродовж 2024-2026 років надійшла низка листів від директора Кременецько-Почаївського державного історико-архітектурного заповідника Ільчишина В.В. (від 26.11.2024 № 3/1-495, від 22.01.2025 № 3/1-66, від 19.05.2025 № 3/1-249, від 10.07.2025 № 3/1-451 та від 10.03.2026 № 01/1-06/106), рішення Тернопільської обласної ради від 23.07.2025 № 1270 «Про звернення Тернопільської обласної ради

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат 3FAA9288358EC00304000000850F3600FF55E100

Підписант Войналович Віктор Анатолійович

Дійсний з 04.03.2025 0:00:00 по 03.03.2027 23:59:59

Керівництво

118 від 21.07.2026

сьомого скликання до Державної служби України з етнополітики та свободи совісті стосовно проведення дослідження щодо наявності у релігійних організацій ознак афілійованості з іноземною релігійною організацією, діяльність якої в Україні заборонена», надіслане листом Тернопільської обласної ради від 30.07.2025 № 09-738, та звернення народного депутата Верховної Ради України Піпи Н.Р. від 15.01.2026 № 316д9/15-2026/8774 з проханням розпочати та провести дослідження щодо афілійованості релігійної організації Почаївська Свято-Успенська лавра (код ЄДРПОУ 14035189) (далі — Почаївська лавра) з Російською православною церквою.

Разом з листами до ДЕСС було надіслано, зокрема, копію статуту Почаївської Свято-Успенської лаври, зареєстрованого постановою Ради в справах релігій при Кабінеті Міністрів України від 30.10.1991. Водночас відповідно до відомостей пункту 1 цього статуту Почаївська лавра «як структурний підрозділ Української православної церкви є ставропігіальним монастирем Митрополита Київського і всієї України». А пунктом 10 цього статуту визначено, що монастир у своїй релігійній та адміністративно-фінансовій діяльності підзвітний Митрополиту Київському і всієї України.

Разом із тим, ДЕСС було видано наказ від 27.08.2025 № Н-127/11 Про визнання КИЇВСЬКОЇ МИТРОПОЛІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ афілійованою з іноземною релігійною організацією, діяльність якої в Україні заборонена відповідно до статті 3 Закону № 3894.

Беручи це до уваги, наказом Державної служби України з етнополітики та свободи совісті від 19.06.2026 № Н-107/11 «Про проведення дослідження щодо питання наявності ознак афілійованості Почаївської Свято-Успенської лаври з іноземною релігійною організацією, діяльність якої в Україні заборонена», 24.06.2026 було розпочато Дослідження.

Склад Дослідницької групи з проведення дослідження щодо питання наявності ознак афілійованості релігійної організації з іноземною релігійною організацією, діяльність якої в Україні заборонена (далі — Дослідницька група):

Войналович В.А, перший заступник Голови, голова Дослідницької групи;
Кочубей В.Ю., заступник начальника Відділу у справах релігії, секретар
Дослідницької групи;

Горшков В.В., начальник Відділу у справах релігії, член Дослідницької групи;
Красій В.В., начальник Відділу юридичного забезпечення та правової
аналітики, член Дослідницької групи;

Хаустова М.Є., начальник Відділу адміністративних послуг, член Дослідницької групи.

2. Мета Дослідження: виявити наявність / відсутність ознак афілійованості Почаївської лаври з іноземною релігійною організацією, діяльність якої в Україні заборонена відповідно до статті 3 Закону № 3894.

3. Дослідження:

У процесі здійснення Дослідження вивчено всі ознаки, передбачені пунктами першим — сьомим частини другої статті 5-1 Закону № 987. Виявлено ознаки, передбачені пунктами першим, другим та четвертим цього Закону.

3.1 та 3.2. Щодо наявності ознак, передбачених пунктами першим та другим частини другої статті 5-1 Закону № 987, за якими релігійна організація визнається афілійованою, якщо вона афілійована з релігійною організацією, яка є афілійованою із зазначеною іноземною релігійною організацією; а також якщо у статуті (положенні), та/або у документах, передбачених статутом (положенням) релігійної організації, що діє в Україні, наявні ознаки входження до структури релігійної організації, яка є афілійованою із зазначеною іноземною релігійною організацією, Дослідницька група зазначає про таке.

Оскільки входження однієї організації до структури іншої визначається на підставі наявності в документах відповідних ознак, відтак передбачені Законом № 987 ознаки перша та друга розглядаються в сукупності. Крім того, ширше поняття — безпосереднє входження Почаївської лаври до структури Української православної церкви (далі — УПЦ), яку в канонічних та організаційних питаннях представляє афілійована релігійна організація — юридична особа Київська митрополія УПЦ (далі — КМ УПЦ) — охоплює вужче поняття — наявність у документах Почаївської лаври таких ознак входження. Друга ознака афілійованості є логічно включеною в першу.

Статут Почаївської Свято-Успенської лаври (далі — статут), зареєстрований постановою Ради в справах релігій при Кабінеті Міністрів України від 30.10.1991 (Додаток 2), містить відомості як щодо безпосереднього входження монастиря до складу УПЦ, представленої афілійованою КМ УПЦ, так і до складу власне КМ УПЦ.

Так, у пункті 1 статуту зазначено, що Почаївська лавра «як структурний підрозділ Української Православної Церкви є ставропігійальним монастирем

Митрополита Київського і всієї України». Пунктом 6 статуту визначено, що Почаївська лавра перебуває під наглядом та канонічним управлінням Митрополита Київського і всієї України.

Водночас відповідно до абзацу другого пункту 31 статуту Почаївську лавру названо безпосередньо «структурним підрозділом КМ УПЦ», який (цей підрозділ) «визнає виключне право розпорядження культовими будівлями, що належать УПЦ на правах власності та перебувають на балансі Почаївської лаври, а також тими, які орендуються монастирем, так само як і право розпорядження священними предметами, включаючи ікони, за Священним Синодом УПЦ».

Відповідно до пункту 4 статуту вирішення питання про відкриття монастиря належить Священному Синоду УПЦ після подання прохання щодо цього єпархіального архієрея. Пунктом 5 статуту визначено, що «ставропігіальними монастирі проголошуються рішенням Священного Синоду УПЦ».

Відповідно до абзацу шостого пункту 3 статуту Почаївська лавра здійснює, зокрема, діяльність, що відповідає правилам та традиціям УПЦ. Пунктом 9 статуту визначено, що Почаївська лавра у своїй діяльності керується статутом Української Православної Церкви (далі — Статут про управління УПЦ) (Додаток 3), постановами соборів, Священного Синоду УПЦ, указами Митрополита Київського і всієї України, а також своїм внутрішнім церковним статутом. Крім того, монастир володіє правами юридичної особи у рамках, визнаних своїм статутом та Статутом про управління УПЦ (пункт 12 статуту).

Разом із тим відповідно до пункту десятого Розділу V. Статуту про управління УПЦ «митрополит Київський і всієї України є єпархіальним архієреєм Київської єпархії та Священноархімандритом Києво-Печерської та Почаївської лавр і ряду інших монастирів Української Православної Церкви». Відповідно до пункту 10 статуту монастир у своїй релігійній та адміністративно-фінансовій діяльності підзвітний Митрополиту Київському і всієї України.

Крім того, Почаївська лавра може розпоряджатися іншими будівлями та спорудами, що належать монастирю на правах власності або оренди, за згодою Священного Синоду УПЦ (абзац 3 пункту 31 статуту). Володіння, користування і розпорядження іншим майном монастир здійснює на основі однакової підзвітності Митрополиту Київському і всієї України (абзац 4 пункту 31 статуту).

Відповідно до пункту 25 статуту рішення Почаївської лаври про створення монастирських закладів та шкіл, передбачених цим статутом, затверджується Митрополитом Київським та всієї України. Пунктом 29 статуту визначено, що

Почаївська лавра відраховує кошти на загальноцерковні проблеми у розмірах, узгоджених з Митрополитом Київським і всієї України.

Відповідно до відомостей, що містяться в пункті 38 статуту, «у відповідності з діючим законодавством цей Статут підлягає реєстрації у державному органі після його затвердження Митрополитом Київським і всієї України». Зміни та доповнення статуту, а також виправлення або доповнення до договору про використання приміщень можуть вноситися виключно за згодою Митрополита Київського і всієї України (пункт 39 статуту).

Пунктом 37 статуту визначено, що «проведення ревізій фінансової та господарської діяльності монастиря та монастирських закладів здійснюється у відповідності зі» Статутом про управління УПЦ та чинним законодавством. Відповідно до пункту 40 статуту Почаївська лавра може припинити свою діяльність або бути ліквідованою за рішенням Священного Синоду УПЦ у порядку, передбаченому Статутом про управління УПЦ.

Крім того, відомості про затвердження статуту Почаївської лаври керівником КМ УПЦ підтверджуються наявністю на його титульному аркуші позначки «ЗАТВЕРДЖУЮ» ФІЛАРЕТ МИТРОПОЛИТ КИЇВСЬКИЙ І ВСІЄЇ УКРАЇНИ та відбитка печатки митрополита Київського і всієї України.

А також наявністю, відповідно до Змін та доповнень до статуту Почаївської свято-Успенської лаври, позначки «ЗАТВЕРДЖУЮ» ВОЛОДИМИР МИТРОПОЛИТ КИЇВСЬКИЙ І ВСІЄЇ УКРАЇНИ та відбитка печатки митрополита Київського і всієї України.

Таким чином, статут Почаївської лаври прямо покликається на Статут про управління УПЦ як на один із керівних документів своєї діяльності. Управлінські та організаційні рішення щодо функціонування Почаївської лаври приймаються Блаженнішим митрополитом Київським і всієї України, а в самому статуті прямо зазначено, що він є як структурним підрозділом УПЦ, так і структурним підрозділом афілійованої КМ УПЦ.

Керівні функції КМ УПЦ щодо Почаївської лаври підтверджуються положеннями Статуту Київської Митрополії Української Православної Церкви (далі — Статут КМ УПЦ) (Додаток 4) (пункти 1.1 та 3.1): «КМ УПЦ є центральним виконавчо-розпорядчим церковним органом (релігійним адміністративним центром) незалежної і самостійної в своєму устрої і управлінні Української Православної Церкви, що здійснює керівництво єпархіальними управліннями,

парафіями, *монастирями*, духовними школами, братствами та іншими релігійними організаціями Української Православної Церкви».

Пунктом 3.4 Статуту КМ УПЦ передбачено, що для забезпечення релігійних потреб вірних КМ УПЦ засновує духовні навчальні заклади, *монастирі*, релігійні братства, сестринства та інші релігійні організації (засоби масової інформації, богословські та місійні товариства, бібліотеки, музеї, клуби та гуртки), які діють на підставі власних статутів.

Крім того, відповідно до підпунктів д) та е) пункту сьомого Розділу IV Статуту про управління УПЦ до обов'язків Священного Синоду входить утворення, реорганізація і ліквідація монастирів та затвердження їхніх настоятелів, настоятельниць та намісників; утворення ставропігій.

Дослідницькою групою було виявлено, що 03.05.1996 рішенням Священного Синоду УПЦ під головуванням Блаженнішого митрополита Київського і всієї України Володимира (Віктор Маркіянович Сабодан) (Журнал № 18) Почаївську лавру було проголошено ставропігійною. Зокрема, було визначено, що настоятелем, Священноархімандритом Почаївської лаври є Митрополит Київський і всієї України (Додаток 5)¹. Крім того, 27.07.1996 рішенням Священного Синоду УПЦ під головуванням Блаженнішого митрополита Київського і всієї України Володимира (Журнал № 23) намісником Почаївської лаври було затверджено архімандрита Володимира (Віорел Лазарович Мороз), про що було видано Указ Митрополита Київського і всієї України від 27.07.1996 № 96 (Додатки 6-1 та 6-2)².

Функціонуванню монастирів цілком присвячено Розділ IX Статуту про управління УПЦ. Він визначає повноваження Священного Синоду УПЦ, а також Митрополита Київського і всієї України щодо організації діяльності цього виду релігійних організацій.

Відповідно до Розділу IX Статуту про управління УПЦ положення, зокрема, пунктів другого-четвертого, сьомого-дев'ятого є обов'язковими для виконання монастирями або визначають засади їх утворення та функціонування, а саме:

питання про відкриття монастирів вирішується Священним Синодом УПЦ на чолі із Митрополитом Київським і всієї України за поданням єпархіальних архієреїв;

¹ Журнал № 18 засідання Священного Синоду УПЦ від 03.05.1996 — Монастирський вісник України: довідник, карта, матеріали УПЦ

² Журнал № 23 засідання Священного Синоду УПЦ від 27.07.1996 — Монастирський вісник України: довідник, карта, матеріали УПЦ

монастирі проголошуються ставропігійними за рішенням Священного Синоду УПЦ на чолі з Митрополитом Київським і всієї України при дотриманні канонічної процедури;

ставропігійні монастирі перебувають під наглядом та канонічним управлінням Митрополита Київського і всієї України;

монастирі поповнюються згідно з розпорядженням єпархіального архієрея особами православного віросповідання, які бажають вести чернечий спосіб життя;

перехід до іншого монастиря та відрахування з монастиря відбуваються на підставі рішення настоятеля, настоятельки чи намісника, яке ухвалюється єпархіальним архієреєм³;

у своєму житті та діяльності монастирі керуються положеннями Статуту про управління УПЦ, «Положенням про монастирі та чернецтво», Уставом внутрішнього життя, ухваленим єпархіальним архієреєм, та власним Статутом, зареєстрованим в органах державної влади.

Таким чином, відповідно до наведених повноважень саме КМ УПЦ, Священний Синод УПЦ та Блаженніший митрополит Київський і всієї України мають повноваження щодо прийняття рішень, які безпосередньо впливають на створення, зокрема, ставропігійних монастирів, їх організаційно-адміністративний устрій, здійснення контролю за їх внутрішнім життям, їх канонічний статус та систему управління.

Відповідно до пункту 13 статуту Почаївської лаври органом монастирського управління Почаївської лаври є намісник разом з Духовним Собором/радою (далі — Духовний собор). Духовний собор під головуванням намісника є виконавчим і розпорядчим органом монастиря (пункт 16 статуту). Зокрема, Духовний собор створюється чернечою громадою під керівництвом намісника монастиря і затверджується Митрополитом Київським та всієї України (пункт 15 статуту). Водночас Духовний собор складається з намісника, казначея/скарбника, економа, благочинного та інших (пункт 17 статуту).

Духовний собор згідно зі Статутом про управління УПЦ:

розглядає і подає на затвердження Митрополиту Київському і всієї України фінансові та інші звіти монастиря (підпункт «д» пункту 18 статуту);

³ Зазначаємо, що Почаївська лавра є ставропігійним монастирем. Таким чином, його священноархімандритом є митрополит Київський і всієї України. Відповідно саме він виконує для ставропігійного монастиря Почаївська лавра функції єпархіального архієрея, а намісник монастиря є вікарієм митрополита Київського і всієї України.

у рамках, які окреслює цей статут та Статут про управління УПЦ, визначає порядок володіння, користування та розпорядження майном монастиря, що належить йому на правах власності або оренди (підпункт «з» пункту 18 статуту);

звертається до Митрополита Київського і всієї України з проханням про зведення у священний сан (підпункт «н» пункту 18 статуту).

Разом із тим намісник очолює монастир (пункт 19 статуту). Відповідно до пункту 14 статуту намісник Почаївської лаври призначається Священним Синодом УПЦ.

Дослідницька група звертає увагу на те, що відповідно до відомостей, що містяться в статуті, намісник:

має право накласти «вето» на рішення Духовного Собору з наступним переданням цього питання на розгляд Митрополита Київського і всієї України (підпункт «в» пункту 20 статуту);

здійснює офіційне церковне листування та подає Митрополиту Київському і всієї України щорічні звіти про стан монастиря (підпункт «д» пункту 20 статуту).

Відповідно до пункту 22 статуту «фінансова ревізія монастиря здійснюється за дорученням Митрополита Київського і всієї України відповідно до» Статуту про управління УПЦ.

Таким чином, у самому статуті Почаївської лаври визначено підлеглість в організаційних питаннях митрополиту Київському і всієї України.

Ураховуючи зазначене, Дослідницька група виявила, що монастир Почаївська лавра є структурним підрозділом УПЦ та КМ УПЦ, входить до складу КМ УПЦ, рішення Священного Синоду УПЦ та Блаженнішого митрополита Київського і всієї України є зобов'язальними для Почаївської лаври.

Отже, релігійна організація Почаївська лавра є афілійованою з КМ УПЦ, яка афілійована з іноземною релігійною організацією, діяльність якої в Україні заборонена, за першою та другою ознаками.

3.3. Наявність ознаки, передбаченої пунктом четвертим частини другої статті 5-1 Закону № 987, за якою релігійна організація визнається афілійованою в разі якщо офіційними документами та/або рішеннями органів управління, та/або статутом (положенням) іноземної релігійної організації, діяльність якої в Україні заборонена відповідно до статті 3 Закону № 3894, передбачено обов'язкове входження керівників та/або повноважних представників релігійної організації, що діє в Україні, до статутних органів управління зазначеної іноземної релігійної організації.

Пунктом дев'ятим Глави Х Статуту РПЦ (Додаток 7) передбачено, що архієреї УПЦ є членами Помісного і Архієрейського Соборів РПЦ і беруть участь у їх роботі, а також — у засіданнях Священного Синоду РПЦ.

Рішенням Священного Синоду УПЦ під головуванням Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Володимира (Сабодана) від 22.11.2000 (Журнал № 24) намісника Володимира (Мороза) було призначено єпископом Почаївським, вікарієм Київської митрополії (Додаток 8)⁴.

03.12.2000 відбулася архієрейська хіротонія єпископа Володимира (Мороза). А 24.03.2012 Блаженніший Митрополит Володимир (Сабодан) возвів намісника Володимира (Мороза) у сан митрополита (Додаток 9)⁵.

На офіційному вебсайті РПЦ в розділі Персоналії (Додаток 10) митрополита Почаївського, вікарія Київської єпархії віднесено до складу єпископату УПЦ у складі єпископату та діячів РПЦ. Відповідно у разі скликання Патріархом Московським і всієї Русі Помісного чи Архієрейського Соборів РПЦ керівник Почаївської лаври зобов'язаний взяти у ньому участь.

Крім того, згідно з відомостями розділу офіційного вебсайту РПЦ, який стосується Синодальної комісії у справах монастирів, яку у 2012 році було реорганізовано у Синодальний відділ у справах монастирів та чернецтва (Додаток 11), рішенням Священного Синоду РПЦ від 31.05.2010 (журнал № 48) були затверджені її Положення та склад. Так, до складу цієї Синодальної комісії (яка наразі є Синодальним відділом у справах монастирів та чернецтва) входить архієпископ Почаївський, вікарій Київської митрополії Володимир, намісник Успенської Почаївської Лаври (Додаток 12).

Наведені у Главі Х Статуту РПЦ та на офіційному вебсайті РПЦ відомості безпосередньо свідчать про обов'язкове входження керівника Почаївської лаври до статутних органів управління РПЦ. Водночас Дослідницькою групою не виявлено документів, які би свідчили про вихід намісника Почаївської лаври митрополита Володимира(Мороза) із керівних органів управління РПЦ — Архієрейського чи Помісного Соборів, Священного Синоду, інших синодальних структур РПЦ.

Отже, релігійна організація Почаївська лавра є афілійованою з РПЦ, діяльність якої в Україні заборонена, за четвертою ознакою.

⁴ Журнал № 24 засідання Священного Синоду УПЦ від 22.11.2000 — Монастирський вісник України: довідник, карта, матеріали УПЦ

⁵ | ВОЛОДИМИР, митрополит Почаївський ВОЛОДИМИР, митрополит Почаївський | Сторінка архієрея

ВИЯВЛЕНІ ОЗНАКИ АФІЛІЙОВАНOSTI

За результатами Дослідження Дослідницька група виявила, що релігійна організація Почаївська лавра є афілійованою з КМ УПЦ за ознаками, передбаченими пунктами першим, другим та четвертим частини другої статті 5-1 Закону № 987:

1) Почаївська Свято-Успенська лавра як структурний підрозділ Української православної церкви та Київської митрополії УПЦ безпосередньо входить до структури (є частиною) Київської митрополії Української Православної Церкви, яка афілійована з іноземною релігійною організацією, діяльність якої в Україні заборонена відповідно до Закону України «Про захист конституційного ладу у сфері діяльності релігійних організацій»;

2) у статуті та у документах, передбачених статутом Почаївської Свято-Успенської лаври, наявні ознаки входження до структури Київської митрополії Української Православної Церкви, яка афілійована з іноземною релігійною організацією, діяльність якої в Україні заборонена відповідно до Закону України «Про захист конституційного ладу у сфері діяльності релігійних організацій»;

3) статутом Російської православної церкви, діяльність якої в Україні заборонена відповідно до статті 3 Закону України «Про захист конституційного ладу у сфері діяльності релігійних організацій», передбачено обов'язкове входження керівника Почаївської Свято-Успенської до статутних органів управління Російської православної церкви.

ВИСНОВОК

Почаївська лавра є релігійною організацією, що входить до структури КМ УПЦ, перебуває в юрисдикційній підлеглості УПЦ та в підпорядкуванні (підзвітності) вищому керівництву УПЦ — Митрополиту Київському і всієї України.

Отже, релігійна організація Почаївська Свято-Успенська лавра (код ЄДРПОУ 14035189) є афілійованою з РПЦ за ознаками, передбаченими пунктами першим — другим, четвертим частини другої статті 5-1 Закону № 987.

Використані джерела:

1. Виправлений та доповнений Статут Російської Православної Церкви, прийнятий Освяченим Ювілейним Архієрейським Собором 2000 року [Електронний ресурс] // patriarchia — Режим доступу: <https://www.patriarchia.ru/article/88675>;
2. Статут Почаївської Свято-Успенської лаври;
3. Статут про управління Української Православної Церкви;
4. Статут Київської Митрополії Української Православної Церкви;
5. Рішення Священного Синоду УПЦ від 03.05.1996 (журнал № 18) [Електронний ресурс] // inok. — Режим доступу: <https://inok.info/materials/documents/synodjournals/1996-018/?lang=uk>;
- 6-1. Рішення Священного Синоду УПЦ від 27.07.1996 (журнал № 23) [Електронний ресурс] // inok. — Режим доступу: <https://inok.info/materials/documents/synodjournals/1996-023/?lang=uk>;
- 6-2. Указ Митрополита Київського і всієї України від 27.07.1996 № 96;
7. Статут РПЦ. Глава Х. «Про Українську Православну Церкву» [Електронний ресурс] // patriarchia. — Режим доступу: <http://www.patriarchia.ru/db/text/5082273.html>;
8. Рішення Священного Синоду УПЦ від 22.11.2000 (журнал № 24) [Електронний ресурс] // inok. — Режим доступу: <https://inok.info/materials/documents/synodjournals/2000-024/?lang=uk>;
9. Сторінка архієрея. Митрополит Почаївський Володимир. — Офіційний сайт Української Православної Церкви, Київська єпархія [Електронний ресурс] // church. — Режим доступу: <https://mvolodymyr-moroz.church.ua/>;
10. Сторінка офіційного вебсайту РПЦ з біографіями її архієреїв [Електронний ресурс] // patriarchia. — Режим доступу: <https://www.patriarchia.ru/church/persons/episkopat-ua> ;
11. Синодальний відділ з монастирів та чернецтва [Електронний ресурс] // patriarchia. — Режим доступу: <https://patriarchia.ru/org/90>;
12. Склад Синодальної комісії у справах монастирів [Електронний ресурс] // patriarchia. — Режим доступу: <https://patriarchia.ru/article/89577>.

**Перший заступник Голови,
голова Дослідницької групи**

Віктор ВОЙНАЛОВИЧ

**Заступник начальника Відділу
у справах релігії,
секретар Дослідницької групи**

Вікторія КОЧУБЕЙ

**Начальник Відділу у справах релігії,
член Дослідницької групи**

Вячеслав ГОРШКОВ

**Начальник Відділу юридичного
забезпечення та правової аналітики,
член Дослідницької групи**

Вадим КРАСІЙ

**Начальник Відділу адміністративних
послуг,
член Дослідницької групи**

Марія ХАУСТОВА

 СЕД АСКОД - Державна служба України з етнополітики та свободи совісті
№ документа: 118
Дата реєстрації: 21.07.2026
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000AB833A00487BDC00
Дійсний з: 10.12.2024 00:00:00
Дійсний до: 09.12.2026 23:59:59
Підписувач: Кочубей Вікторія Юріївна
Мітка часу: 21.07.2026 18:11:15

 СЕД АСКОД - Державна служба України з етнополітики та свободи совісті
№ документа: 118
Дата реєстрації: 21.07.2026
Сертифікат: 3FAA9288358EC003040000005CC92F00E238E700
Дійсний з: 09.08.2025 11:30:35
Дійсний до: 09.08.2027 11:30:35
Підписувач: Горшков Вячеслав Вікторович
Мітка часу: 21.07.2026 18:12:05

 СЕД АСКОД - Державна служба України з етнополітики та свободи совісті
№ документа: 118
Дата реєстрації: 21.07.2026
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000F473320075E0E500
Дійсний з: 01.07.2025 17:37:13
Дійсний до: 29.06.2027 17:37:13
Підписувач: Красій Вадим Володимирович
Мітка часу: 21.07.2026 18:11:43

 СЕД АСКОД - Державна служба України з етнополітики та свободи совісті
№ документа: 118
Дата реєстрації: 21.07.2026
Сертифікат: 382367105294AF970400000099290600B6C77F04
Дійсний з: 10.09.2025 09:31:23
Дійсний до: 10.09.2026 09:31:23
Підписувач: Хаустова Марія Євгенівна
Мітка часу: 21.07.2026 18:11:45